

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سایت اینترنتی گلزارنور

<http://golzarenoor.ir>

هفتاد حدیث ناب از امام باقر علیه السلام

امام باقر علیه السلام فرمودند:

۱- ذِكْرُ اللَّهِ لِأَهْلِ الصَّلَاةِ أَكْبَرُ مِنْ ذِكْرِهِمْ آيَاهُ؛ أَلَا تَرَى أَنَّهُ يَقُولُ: أَذْكُرُونَا ذِكْرَكُمْ؟

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی بینی که خداوند می فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم»؟

بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۹

۲- مُرُوا شِيعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ إِيْتَانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَيَمُدُّ فِي الْعُمْرِ وَ يَدْفَعُ مَرَامِعَ السُّوءِ وَ إِيْتَانُهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ يَقَرُّ لِلْحُسَيْنِ بِإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ.

شیعیان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام فرمان دهید؛ زیرا زیارت آن حضرت، روزی را زیاد و عمر را طولانی و بدی ها را دور می سازد و رفتن به زیارتش بر هر مؤمنکه امامت امام حسین علیه السلام را پذیرفته است، واجب است.

کامل الزیارات، ص ۲۸۴

۳- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا

اگر مردم می دانستند در زیارت مزار امام حسین علیه السلام چه فضیلتی است از شوق آن می مردند.

همان، ص ۱۸

۴- عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ يَفْطِينٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع قَالَ إِنَّمَا يُدَاقُ اللَّهُ الْعِبَادَ فِي الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى قَدْرِ مَا آتَاهُمْ مِنَ الْعُقُولِ فِي الدُّنْيَا.

ابو جارود از امام پنجم علیه السلام نقل می‌کند: خدا در روز قیامت نسبت بحساب بندگان باندازه عقلی که در دنیا به آنها داده است باریک بینی می‌کند.

اصول کافی جلد ۱ صفحه: ۱۲ روایه: ۷

۵- أَطْلُبُ بَقَاءَ الْعِزِّ بِإِمَاتَةِ الطَّمَعِ

با کُشتنِ طمع ، پایداریِ عزّت را بجوی.

تحف العقول

۶- لَا مُصِيبَةَ كَاسْتِهَانَتِكَ بِالذَّنْبِ وَرِضَاكَ بِالْحَالَةِ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا

مصیبتی چون ناچیز شمردن گناهت و خشنودی ات از حالی که داری نیست.

تحف العقول

۷- فَأَنْزِلْ نَفْسَكَ مِنَ الدُّنْيَا كَمَا تَلِ مَنْزِلِ نَزَلَتْهُ سَاعَةً ثُمَّ ارْتَحَلَتْ عَنْهُ

خود را در دنیا چنان منزل ده که گویی ساعتی در آن منزل داری و سپس از آن کوچ می‌کنی.

تحف العقول

۸- اِسْتَشِيرْ فِي أَمْرِكَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ اللَّهَ

در کار خود ، [فقط] با کسانی مشورت کن که از خدا می‌ترسند.

تحف العقول

۹- ثَلَاثَةٌ مِنْ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : أَنْ تَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ ، وَتَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ ، وَتَحْلَمَ إِذَا جُهِلَ عَلَيْكَ

سه چیز ، از کرامت های دنیا و آخرت است : آن کس را که به توستم کرده ببخشایی ، به آن که از تو گسسته بپیوندى ، و چون بر تو جهالتی رود ، بردباری کنی.

تحف العقول

۱۰- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُسَالَ وَيُطْلَبَ مَا عِنْدَهُ؛

خداوند ، خوش دارد که از او خواهش شود و از آنچه نزد اوست ، درخواست گردد.

تحف العقول

۱۱- يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ يَلْتَقِيَانِ فَيَصَافِحُ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ، فَلَا تَرَالُ الدُّنُوبُ تَنْحَاثُ عَنْهُمَا كَمَا يَنْحَاثُ الْوَرَقُ عَنِ الشَّجَرِ، وَاللَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا حَتَّى يَفْتَرِقَا.

حضرت باقر علیه السلام فرمود: وقتی دو مؤمن یکدیگر را ملاقات می کنند و به یکدیگر دست می دهند، پس پیوسته گناهان آن دو می ریزد، آن چنان که برگ درختان می ریزد، و خداوند تا آن دو از یکدیگر جدا شوند، به آنها نظاره (و توجه) می کند.

الکافی، ج ۲، ص ۱۷۹

۱۲- عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِينَ إِذَا تَوَارَى أَحَدُهُمَا عَنْ صَاحِبِهِ بِشَجَرَةٍ ثُمَّ التَّقِيَا أَنْ يَتَصَافَحَا.

حضرت باقر علیه السلام فرمود: سزاوار است برای مؤمنین که هرگاه یکی از آنها از رفیقش به فاصله درختی نماند، و مجدداً او را دید، با یکدیگر مصافحه کنند.

الکافی، ج ۲، ص ۱۸۱

۱۳- عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِذَا صَافَحَ الرَّجُلُ صَاحِبَهُ فَأَلْذِي يُلْزِمُ النَّصَافِحَ أَعْظَمَ أَجْراً مَنِ الَّذِي يَدْعُ.

حضرت باقر علیه السلام فرمود: هر گاه مردی با رفیقش دست می دهد، آن کسی که دستش را نگاه دارد، اجرش بیشتر است از آنکه رها می کند.

الکافی، ج ۲، ص ۱۸۱.

۱۴- إِنَّ جَمِيعَ دَوَابِّ الْأَرْضِ لَتُصَلِّيَ عَلَى طَالِبِ الْعِلْمِ حَتَّى الْجِبْتَانِ فِي الْبَحْرِ
 همه جنبندگان زمین ، حتی ماهیان دریا ، بر جوینده دانش درود می فرستند.
 بصائر الدرجات ، ج ۴ ، ص ۲۴

۱۵- كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ : ... جَدِّ التَّوْبَةِ فِي قَلْبِكَ ، وَاکْمَشْ فِي فِرَاغِكَ قَبْلَ أَنْ يُقْصَدَ قَصْدُكَ ،
 وَيُقْضَى قَضَاؤُكَ ، وَيُحَالَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ مَا تُرِيدُ.

در نصایح لقمان به پسرش این بود که: « . . . توبه را در دلت تازه کن ، و پیش از آن که کارت فرا
 رسد و قضایات قطعی شود و بین تو و آنچه می خواهی ، فاصله بیفتد ، در ایام فراغت ، [برای توبه]
 شتاب کن».

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۰ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۶ ح ۱۹

۱۷- كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَهُ : ... كُنْ أَمِينًا ؛ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ
 در موعظه لقمان به پسرش ، چنین بود: «امین باش؛ زیرا خدای متعال ، خیانتکاران را دوست ندارد».
 قصص الأنبياء : ص ۱۹۱ ح ۲۳۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۸ ح ۱۱

۱۸- سَارِعُوا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ
 در جست و جوی دانش شتاب کنید.
 المحاسن ، ج ۱ ، ص ۳۵۶ .

۱۹- الْكَمَالُ كُلُّ الْكَمَالِ النَّقْفَةُ فِي الدِّينِ وَ الصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَ تَقْدِيرُ الْمَعِيشَةِ
 همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدهای ناگوار و اندازه نگاه داشتن در زندگی است.
 تحف العقول ، ص ۲۱۳ .

۲۰- قِيلَ لِلْقَمَانِ : مَا الَّذِي أَجْمَعْتَ عَلَيْهِ مِنْ حِكْمَتِكَ ؟ قَالَ : لَا أَتَكَلَّفُ مَا قَدْ كُفِّتُهُ ، وَلَا أُضَيِّعُ مَا وَلِّيتُهُ

به لقمان گفته شد : حکمت خود را در چه چیز گرد آوردی [و خلاصه کردی]؟ گفت: «برای چیزی که کفایت (تضمین) شده ام ، خود را به زحمت نمی اندازم و کاری را که در آن سرپرستی شده ام ، ضایع نمی کنم».

قرب الإسناد : ص ۷۲ ح ۲۳۲ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۶

۲۱- امام باقر(ع) به جابر بن یزید می گوید: گویا تو گمان می کنی که خداوند فقط این عالم را آفرید و بس و همچنین گمان می کنی که خداوند بشری غیر از شما نیافریده است؟ آری به خدا قسم خداوند هزار هزار عالم و هزار هزار آدم آفرید و تو در آخر این عالم ها و آدم ها هستی.

خصال، ج ۲، ص ۴۵۰ و نیز بحارالانوار، ج ۶۳، ص ۸۲ - ۸۳.

۲۲- حَدَّثَنَا أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيْسَى عَنْ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَمْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَفَعَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ فَقَالَ يَا جَابِرُ تَأْوِيلُ ذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَفْنَى هَذَا الْخَلْقَ وَ هَذَا الْعَالَمَ وَ أَسَكَّنَ أَهْلَ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَ أَهْلَ النَّارِ النَّارَ جَدَّدَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَالَمًا غَيْرَ هَذَا الْعَالَمِ وَ جَدَّدَ عَالَمًا مِنْ غَيْرِ فُجُولَةٍ وَ لَا إِنَاثٍ يَغْبُدُونَهُ وَ يُوجِدُونَهُ وَ خَلَقَ لَهُمْ أَرْضًا غَيْرَ هَذِهِ الْأَرْضِ تَحْمِلُهُمْ وَ سَمَاءً غَيْرَ هَذِهِ السَّمَاءِ تُظِلُّهُمْ لَعَلَّكَ تَرَى أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّمَا خَلَقَ هَذَا الْعَالَمَ الْوَاحِدَ وَ تَرَى أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يَخْلُقْ بَشَرًا غَيْرَكُمْ بَلْ وَ اللَّهُ لَقَدْ خَلَقَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَلْفَ أَلْفِ عَالَمٍ وَ أَلْفَ أَلْفِ آدَمٍ أَنْتَ فِي آخِرِ تِلْكَ الْعَوَالِمِ وَ أُولَئِكَ الْأَدَمِيَّينَ

جابر بن یزید گوید: از امام باقر(علیه السلام) پرسیدم معنای اینکه خدای عز و جل میفرماید: آیا بافرینش - نخستین ما عاجز شدیم بلکه آنان از آفرینش تازه‌ای در اشتباهند(سوره ق آیه ۱۵) چیست؟ فرمود ای جابر تأویل این آیه چنین است که خدای عز و جل چون این آفریدگان و این جهان را فانی نمود و بهشتیان را در بهشت و دوزخیان را در دوزخ جای داد. خدای عز و جل جهانی از نو می‌آفریند که بجز این جهان باشد و جهانی که از نو بوجود می‌آورد نیازی به نر و ماده نخواهد داشت آنان خدای را بپرستند و بیگانگی‌اش بشناسند و زمینی برای آنان بیافریند که بار سنگینی آنان را بکشد و بجز این زمین باشد و آسمانی برای آنان بیافریند که بر آنان سایه بيفکند و بجز این آسمان باشد. شاید تو را عقیده بر این است که فقط همین يك جهان را آفریده است؟ و معتقدی که خدای عز و جل بجز شما بشری را نیافریده است؟ بلکه بخدا قسم همانا خدای تبارک و تعالی هزار هزار جهان و هزار هزار آدم آفریده است که تو در آخر آن جهان‌ها و آن آدمیان میباشی.

الخصال / ترجمه فهری ؛ ج ۲ ص ۷۹۶

۲۳- باز در خصال از امام باقر علیه السلام نقل شده است: خدای عز و جل از روزی که زمین را آفریده، هفت عالم را در آن خلق (و سپس منقرض کرده است) که هیچ يك از آن عوالم از نسل آدم ابوالبشر نبوده‌اند و خدای تعالی همه آنها را ازپوسته روی زمین آفرید و نسلی را بعد از نسل دیگر ایجاد کرد و

برای هر يك، عالمی بعد از عالم دیگر پدید آورد تا در آخر، آدم ابوالبشر را بیافرید و ذریه اش را از او منشعب ساخت. (خصال، ج ۲، ص ۶۵۲، ح ۵۴)

(نکته ای که باید به آن توجه داشت اینکه انسان های امروزی همه از نسل حضرت آدم (ع) هستند هیچ ربطی به نسل های قبلی انسان ها ندارد. و ظاهر آیات قرآنی به خوبی این مطلب را نشان می دهد. که در موارد مکرر انسان ها را با تعبیر "بنی آدم: خطاب قرار داده است.)

۲۴- كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ: يَا بُنَيَّ، إِنْ تَكُ فِي شَكٍّ مِنَ الْمَوْتِ، فَارْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ النَّوْمَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ. وَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِنَ الْبَعْثِ، فَادْفَعْ عَنْ نَفْسِكَ الْإِنْتِبَاهَ وَلَنْ تَسْتَطِيعَ ذَلِكَ، فَإِنَّكَ إِذَا فَكَّرْتَ عَلِمْتَ أَنَّ نَفْسَكَ بِيَدِ غَيْرِكَ، وَإِنَّمَا النَّوْمُ بِمَنْزِلَةِ الْمَوْتِ، وَإِنَّمَا الْيَقَظَةُ بَعْدَ النَّوْمِ بِمَنْزِلَةِ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ. وَقَالَ: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا بُنَيَّ، لَا تَقْتَرِبَ فَيَكُونُ أَبَعَدَ لَكَ وَلَا تَبْعُدَ فَنُهَاكَ. كُلُّ دَابَّةٍ تُحِبُّ مِثْلَهَا، وَابْنُ آدَمَ لَا يُحِبُّ مِثْلَهُ. لَا تَنْشُرْ بِرَّكَ (بِرَّكَ) إِلَّا عِنْدَ بَاغِيهِ، وَكَمَا أَلَيْسَ بَيْنَ الْكَبِشِ وَالذَّنْبِ خُلَّةٌ، كَذَلِكَ أَلَيْسَ بَيْنَ الْبَارِّ وَالْفَاجِرِ خُلَّةٌ، مَنْ يَقْتَرِبَ مِنَ الرَّفِثِ (الرَّفِثِ) يَلْقَى بِهِ بَعْضُهُ كَذَلِكَ مَنْ يُشَارِكِ الْفَاجِرَ يَتَعَلَّمُ مِنْ طَرِيقِهِ، مَنْ يُحِبُّ الْمِرَاءَ يُشْتَمُ، وَمَنْ يَدْخُلَ مَدَحَلَ السَّوِّءِ يَنْتَهَمُ، وَمَنْ يُقَارِنَ قَرِينَ السَّوِّءِ لَا يَسْلَمُ وَمَنْ لَا يَمْلِكُ لِسَانَهُ يَنْدَمُ. وَقَالَ: يَا بُنَيَّ، صَاحِبُ مِئَةٍ وَلَا تُعَادِ وَاحِدًا. يَا بُنَيَّ، إِنَّمَا هُوَ خَلْقُكَ وَخُلُقُكَ، فَخَلْقُكَ دِينُكَ، وَخُلُقُكَ بَيْنُكَ وَبَيْنَ النَّاسِ، فَلَا تَبْغِضَنَّ إِلَيْهِمْ يَا بُنَيَّ، كُنْ عَبْدًا لِلْأَخْيَارِ وَلَا تَكُنْ وَلَدًا لِلْأَشْرَارِ. يَا بُنَيَّ، عَلَيْكَ بِإِدَاءِ الْأَمَانَةِ تَسْلَمَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتُكَ، وَكُنْ أَمِينًا؛ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ. يَا بُنَيَّ، لَا تُرِ النَّاسَ أَنَّكَ تَخْشَى اللَّهَ وَقَلْبُكَ فَاجِرٌ. وَتَعَلَّمْ مَحَاسِنَ الْأَخْلَاقِ.

در نصایح لقمان به پسرش، این است که گفت: «پسرم! اگر درباره مرگ تردید داری، خواب را از خود دور کن. که نخواهی توانست. و اگر درباره رستخیز تردید داری، بیدار شدن از خواب را از خود دور کن. که نخواهی توانست.» زیرا اگر اندیشه کنی، می دانی که جان تو در دست دیگری است و همانا خواب، به منزله مرگ است و بیداری پس از خواب، به منزله برانگیخته شدن پس از مرگ. لقمان همچنین گفت: «ای پسرم! آن چنان [به مردم] نزدیک نشو که [از دل های آنان] دور شوی و آن چنان دور نشو که خوار شوی. هر موجودی، ممنوع خود را دوست می دارد و همانا آدمیزاد نیز ممنوع خود را دوست می دارد. خوبی [یا متاع] خود را جز در برابر مشتری آن، نگستران. چنان که میان قوچ و گرگ، دوستی و رفاقتی نیست، میان نیکوکار و بدکار نیز دوستی و رفاقتی نیست. هر که به زشتی [یا قبیح] نزدیک شود، پاره ای از آن به تنش می چسبد. همچنین، هر که با بدکار همدستی کند، بعضی از روش های او را می آموزد. هر که جدال را دوست بدارد، دشنام می شنود، و هر که وارد جاهای بد شود، متهم می شود و هر که با رفیق بد همراهی کند، سالم نمی ماند، و هر که زبانش را در اختیار نگیرد، پشیمان می گردد.» و گفت: «ای پسرم! با صد نفر رفاقت کن؛ ولی حتی با يك نفر هم دشمنی نکن. ای پسرم! تو هستی و بهره و اخلاق تو! بهره تو دین توست، و اخلاق تو [رابطه] بین تو و مردم است. پس به آنان کینه نوز، و اخلاق نیکو را بیاموز. ای پسرم! غلام نیکان باش؛ ولی فرزند بدان نباش. ای پسرم! امانت را ادا کن، تا دنیا و آخرتت سالم بماند، و امین باش؛ زیرا خدای تعالی خیانتکاران را دوست ندارد. ای پسرم! خود را به مردم چنان نشان نده که از خدا می ترسی، در حالی که دل تو گنهکار است.»

قصص الأنبياء: ص ۱۹۰ ح ۲۳۹، بحار الأنوار: ج ۱۳ ص ۴۱۷ ح ۱۱

۲۵- مَنْ أَرَادَ أَنْ لَا يَضُرَّهُ طَعَامٌ . . . وَلْيُجِدِ الْمَضْغَ
هرکه می خواهد غذا به او زیان نرساند . . . باید غذا را خوب بجود.
همان ، ج ۲۴ ، ص ۴۳۱

۲۶- اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم [دین] نمی آموزد ، او را تأدیب می کنم.
المحاسن ، ج ۱ ، ص ۳۵۷

۲۷- إِذَا خَرَجْنَا مِنَ الْحَمَامِ خَرَجْنَا مُتَعَمِّمِينَ شِتَاءَ كَانَ أَوْ صَيْفًا . . . هُوَ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ
وقتی از حمام خارج می شویم - چه در زمستان و چه در تابستان - سر خود را می پوشانیم، این کار
برای جلوگیری از سر درد است.
. مکارم الأخلاق ، ص ۵۵

۲۸- زَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ تُعَلِّمَهُ عِبَادَ اللَّهِ
زکات دانش ، آموختن آن به بندگان خدا است.
الکافی ، ج ۱ ، ص ۴۱

۲۹- وَ مَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا . مائده ، آیه ۳۲ . مِنْ حَرَقٍ أَوْ غَرَقٍ
یعنی: هر که کسی را زنده کند گویی همه مردم را زنده کرده است . فرمودند : یعنی آنان را از آتش و
غرق شدن نجات بخشد.
الکافی ، ج ۲ ، ص ۲۱۰ .

۳۰- إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ سَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ وَ أُعْطِيَ السَّوَابِقَ مِنْ عِنْدِهِ
رسول خدا مسابقه اسب دوانی ترتیب داد و جوایز را از مال خویش پرداخت.
وسائل الشیعه ، ج ۱۹ ، ص ۲۲۵

۳۱- تَذَاكُرُ الْعِلْمِ دِرَاسَةٌ وَ الدِّرَاسَةُ صَلَاةٌ حَسَنَةٌ

گفت وگویی علمی درس است ، و درس نمازی نیکو است.

الکافی ، ج ۱ ، ص ۴۱ .

۳۲- خَيْرُ الْأَعْمَالِ الْحَرْتُ

بهترین کارها کشاورزی است.

میزان الحکمه ، ح ۷۵۴۵ .

۳۳- كَانَ أَثَرُ السُّجُودِ فِي جَمِيعِ مَوَاضِعِ سُجُودِهِ فَسُمِّيَ السَّجَادُ لِذَلِكَ

(امام زین العابدین علیه السلام) اثر سجده در تمام مواضع هفت گانه سجده او نمایان بود ، از این جهت «سجّاد» نامیده شد.

بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۶ .

۳۴- كَانَ يُصَلِّي صَلَاةَ مُوَدِّعٍ يَرَى أَنَّهُ لَا يُصَلِّي بَعْدَهَا أَبَدًا

امام سجّاد علیه السلام مانند کسی که آخرین نماز خود را به جای می آورد ، نماز می گزارد. او چنین می دید که پس از آن هیچ گاه نماز نمی گزارد.

همان ، ج ۴۶ ، ص ۷۹ .

۳۵- وَاللّٰهُ يَا جَابِرُ! لَقَدْ أَعْطَانِي اللَّهُ عِلْمَ مَا كَانَ وَ مَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

ای جابر! به خدا سوگند ، خداوند علم گذشته و آینده تا روز قیامت را به من عطا کرده است.

همان ، ص ۲۹۶ .

۳۶- تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَسَنَةٌ

لبخند آدمی به روی برادر دینی اش حسنه است.

بحار الأنوار ، ج ۷۴ ، ص ۲۸۸

۳۷- خُذُوا الْكَلِمَةَ الطَّيِّبَةَ مِمَّنْ قَالَهَا وَ إِنْ لَمْ يَعْمَلْ بِهَا
سخن نيك را از گوینده آن برگزید ، اگر چه به آن عمل نکند.
تحف العقول ، ص ۲۹۱ .

۳۸- مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ لَا يُغْلَبْ وَ مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ لَا يُهْزَمُ
آن که به خدا توکل کند ، مغلوب نشود و آن که به خدا توسل جوید ، شکست نخورد.
جامع الأخبار ، ص ۳۲۲ .

۳۹- مَا مِنْ نَكْبَةٍ تُصِيبُ الْعَبْدَ إِلَّا يَذْنِبُ
هیچ گرفتاری یی به بنده نمی رسد مگر به سبب گناه.
الکافی ، ج ۲ ، ص ۲۶۹

۴۰- مَا ضُرِبَ عَبْدٌ بِعُقُوبَةٍ أَعْظَمَ مِنْ قَسْوَةِ الْقَلْبِ
هیچ بنده ای به کیفری بزرگ تر از سخت دلی کیفر نشد.
تحف العقول ، ص ۲۹۶ .

۴۱- مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صِلَةُ الْإِخْوَانِ وَ الْمَعَارِفِ
خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست.
بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۲۹۱ .

۴۲- مَا عِبَادَةُ اللَّهِ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ عِقَّةِ بَطْنٍ وَ فَرَجِ
خداوند با چیزی برتر از پاکی شکم و دامن عبادت نشده است.

الكافی ، ج ۲ ، ص ۷۹

۴۳- اَيَّاكَ وَ الْكَسَلَ وَ الضَّجَرَ فَإِنَّهُمَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ

از تنبلی و بی حوصلگی پرهیز که این دو کلید هر بدی اند.

تحف العقول ، ص ۲۹۵ .

۴۴- قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ يُقَالَ لَكُمْ

با مردم نیکوتر از آنچه دوست دارید با شما سخن بگویند ، سخن بگویید.

بحار الأنوار ، ج ۶۸ ، ص ۱۵۲

۴۵- إِنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَاسَمَ اللَّهَ مَالَهُ مَرَّتَيْنِ

امام علی بن حسین علیه السلام دارایی خود را دوبار در راه خدا تقسیم کرد.

مناقب آل ابی طالب ، ج ۳ ، ص ۲۹۴

۴۶- إِنَّ لِلْقَائِمِ غَيْبَتَيْنِ يُقَالُ لَهُ فِي إِحْدَاهُمَا هَلَكٌ وَلَا يُدْرَى فِي أُيٍّ وَادٍ سَلَكَ

قائم را دو غیبت است : در یکی از آنها (از بس طولانی است) درباره اش گفته می شود: او مُرد و معلوم نیست به کدام وادی رفته است.

الغیبة ، نعمانی ، ص ۱۷۳

۴۷- يَظْهَرُ فِي ثَلَاثِمِائَةٍ وَ ثَلَاثَةِ عَشَرَ رَجُلًا . . . رُهْبَانٌ بِاللَّيْلِ أَسَدٌ بِالنَّهَارِ

[امام زمان] با همراهی سیصد و سیزده مرد ، که راهبان شب و شیران روزند ، ظهور می کند.

الفتن ، ابن حمّاد ، ج ۱ ، ص ۳۴۵ .

۴۸- كَأَنِّي بِأَصْحَابِ الْقَائِمِ وَ قَدْ أَحَاطُوا بِمَا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ فَلَيْسَ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ هُوَ مُطِيعٌ لَهُمْ

گویا یاران قائم را می بینم که بر شرق و غرب عالم مسلط شده اند و هیچ چیزی نیست مگر آن که از آنها فرمان می برد.

کمال الدین ، ص ۶۷۳ .

۴۹- كَانَ الْحَسَنُ كَثِيرَ الْإِجْتِهَادِ فِي الْعِبَادَةِ وَ التَّصَدُّقِ

امام حسن علیه السلام در عبادت و صدقه دادن سخت کوش بود.

نظم درالسمطین ، ص ۱۹۶ .

۵۰- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلا رَفْتٍ

خداوند کسی را که در میان جمع شوخی می کند، به شرط آن که ناسزا نگوید دوست دارد.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴

۵۱- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِبْرَادَ الْكَبَدِ الْحَرِّی

خداوند خنك کردن جگر تشنه را دوست دارد.

کافی، ج ۴، ص ۵۸، ح ۶

۵۲- إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَ إِفْشَاءَ السَّلَامِ

خداوند غذا دادن و به همه سلام کردن را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۳، ح ۱۳۷۱

۵۳- أَلَصِّيَامُ وَ الْحَجُّ تَسْكِينُ الْقُلُوبِ

روزه و حج آرام بخش دل هاست.

امالی طوسی، ص ۲۹۶، ح ۵۸۲

۵۴-أَوَّلُ كُلِّ كِتَابٍ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»، فَإِذَا قَرَأْتَ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» فَلَا تُبَالِي أَنْ لَا تَسْتَعِيدَ، وَإِذَا قَرَأْتَ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» سَتَرْتُكَ فِيمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

ابتدای هر کتابی که از آسمان نازل شده، بسم الله الرحمن الرحيم است. هر گاه بسم الله الرحمن الرحيم را قرائت کردی اشکالی ندارد که استعاذه نکنی (نگویی که پناهی برم به خدا) و هر گاه بسم الله الرحمن الرحيم را تلاوت کردی، تو را از آنچه میان آسمان و زمین است محفوظ می دارد.

کافی، ج ۳، ص ۳۱۳

۵۵-إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ سَبِيلُ الْأَنْبِيَاءِ وَ مِنْهَا جُلُصُلُحَاءِ ، فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تُقَامُ .. الْفَرَايِضُ ، وَ تَأْمَنُ الْمَذَاهِبُ وَ تَحِلُّ الْمَكَاسِبُ ، وَ تُرْدُ الْمَظَالِمُ وَ تَعْمُرُ الْأَرْضُ ، وَ يَنْتَصِفُ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَ يَسْتَقِيمُ الْأَمْرُ ... ؛

امر به معروف و نهی از منکر راه و روش پیامبران و شیوه صالحان است و واجب بزرگی است که واجبات دیگر با آن بر پا می شوند، راه ها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق پایمال شده، به صاحبانش برمی گردد، زمین آباد می شود و (بدون ظلم) حق از دشمنان گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

کافی، ج ۵، ص ۵۶، ح ۱

۵۶-وَ اعْلَمْ أَنَّ الْإِلْفَ مِنَ اللَّهِ وَ الْفِرْكَ مِنَ الشَّيْطَانِ

بدان که، انس و الفت گرفتن [با دیگران] از خداوند و دشمنی از شیطان است.

کافی، ج ۵، ص ۵۰۰، ح ۱

۵۷-اعْلَمُوا أَنَّ الدُّنْيَا حُلُوهَا وَ مَرُّهَا حُلْمٌ وَ الْإِنْتِبَاهُ فِي الْآخِرَةِ وَ الْفَائِزُ مَنْفَارَ فِيهَا وَ الشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِيهَا

بدانید که شیرینی و تلخی دنیا، خواب است و بیداری در عالم آخرت است. خوشبخت کسی است که در آخرت خوشبخت باشد و بدبخت کسی است که در آخرت بدبخت باشد.

تفسیر الامام العسکری علیه السلام، ص ۲۱۹

۵۸-لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْعَقْلَ اسْتَنْطَقَهُ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَقْبِلْ فَأَقْبَلَ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَدْبِرْ فَأَدْبَرَ ثُمَّ قَالَ وَ عَرَّتِي وَ جَلَالِي مَا خَلَقْتُ خَلْقًا هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ وَ لَا أَكْمَلْتُكَ إِلَّا فِيمَنْ أُحِبُّ أَمَّا إِنِّي إِلَيْكَ أَمْرٌ وَ إِلَيْكَ أَنْهَى وَ إِلَيْكَ أَعَاقِبُ وَ إِلَيْكَ أُثِيبُ

امام باقر علیه السلام فرماید: چون خدا عقل را آفرید از او بازپرسی کرده باو گفت پیش آی پیش آمد، گفت بازگرد، بازگشت، فرمود بعزت و جلالم سوگند مخلوقی که از تو به پیشم محبوبتر باشد نیافریدم و ترا تنها بکسانی که دوستشان دارم بطور کامل دادم. همانا امر و نهی کیفر و پاداشم متوجه تو است.

الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۱، ص ۱۰

۵۹- إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّ أَفْقَالاً وَ جَعَلَ مَفَاتِيحَ تِلْكَ الْأَفْقَالِ الشَّرَّابَ الْكَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرَابِ

به راستی که خداوند عزوجل برای شر قفل هایی گذارد و کلید آن قفل ها را شراب قرار داد و دروغ از شراب بدتر است.

کافی، ج ۲، ص ۳۳۸، ح ۳

۶۰- أَلْجُلْمُ لِبَاسُ الْعَالِمِ فَلَا تَعْرِينَ مِنْهُ؛

بردباری لباس عالم است، پس تو خود را از آن عریان مدار.

کافی، ج ۸، ص ۵۵

۶۱- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي السَّوَاكِ لَأَبَاتُوهُ مَعَهُمْ فِي لِحَافٍ؛

اگر مردم خاصیت مسواک را می دانستند (هرگز آن را از خود جدا نمی کردند و حتی) آن را شب به بستر خود می بردند.

بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۰، ح ۱۷

۶۲- السَّوَاكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ؛

مسواک بلغم و رطوبات معده را از بین می برد و عقل را زیاد می کند.

ثواب الاعمال، ص ۱۸

۶۳- إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُنَادِي كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ مَنْ أَوَّلَ اللَّيْلِ الْبَآخِرَةِ : أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُونِي لِإِحْرَتِهِ وَ دُنْيَاهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ لَا جَبِيهَ ؟ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ يَتُوبُ إِلَيَّ مِنْ ذُنُوبِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَاتُوبَ عَلَيْهِ ؟ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ قَدْ قَتَرْتُ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَسَأُ لَنِي الزِّيَادَةَ فِي رِزْقِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَازِيدَهُ وَ أَوْسَعَ عَلَيْهِ ؟ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ سَقِيمٌ يَسَأُ لَنِي أَنْ أَشْفِيَهُ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَأَعَافِيَهُ ؟ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ مَحْبُوسٌ مَغْمُومٌ يَسَأُ لَنَنَّا أَنْ أَطْلِقَهُ

مِنْ حَبْسِهِ وَ أَخْلَى سَرْبَهُ ؟ أَلَا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ مَظْلُومٌ يَسْأَلُنِي أَنْ أَخُذَ لَهُ بِظُلَامَتِهِ قَبْلَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَأَنْتَصِرَ لَهُ وَ أَخُذَ لَهُ بِظُلَامَتِهِ ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَلَا يَزَالُ يُنَادِي بِهَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

خداوند متعال ، هر شب جمعه ، از آغاز شب تا پایان آن ، از فراز عرش خویش ندای دهد : «آیا بنده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دم ، مرا برای آخرت و دنیایش بخواند و من ، پاسخش دهم؟ آیا بنده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دم از گناهانش به درگاه من ، توبه کند و من هم به سوی او بازگردم [و توبه اش را بپذیرم] آیا بنده مؤمنی نیست که من روزی اش را بر او تنگ کرده باشم و او تا پیش از سپیده دم ، افزایش در روزی اش را از من بخواهد و من بر روزی او بیفزایم و به آن گشایش دهم؟ آیا بنده مؤمن زندانی و غم زده ای نیست که از من بخواهد از زندان آزاد و رهایش کنم؟ آیا بنده مؤمنیست دیده ای نیست که تا پیش از سپیده دم از من بخواهد که دادش را بستانم و منانتقام او را بگیرم و داد وی بستانم؟» و تا سپیده دم ، به این ندا ادامه می دهد.

تهذیب الأحکام ، ج ۳ ، ص ۵ ، ح ۱۱

۶۴-لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ إِلَّا وَ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَهَا رِزْقًا حَلَالًا يَأْتِيهَا فِي عَافِيَةٍ وَ غُرَضَ لَهَا بِالْحَرَامِ مِنْ وَجْهِ آخَرَ فَإِنْ هِيَ تَنَاولَتْ مِنَ الْحَرَامِ شَيْئًا قَاصَّهَا بِهِ مِنَ الْحَلَالِ الَّذِي فَرَضَ اللَّهُ لَهَا وَ عِنْدَ اللَّهِ سَوَاهُمَا فَضْلٌ كَبِيرٌ؛

خداوند برای هر کسی روزی حلالی مقرر داشته که به سلامت به او خواهد رسید. از طرف دیگر روزی حرام نیز در دسترس او قرار داده است که اگر انسان روزی خود را از آن حرام به دست آورد، خداوند در عوض، روزی حلالی را که برای او مقرر کرده است، از او باز خواهد داشت و غیر از این دو روزی (حلال و حرام)، روزی های فراوان دیگری نیز نزد خداوند هست.

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۱۴۷، ح ۶

۶۵-عَلَيْكَ بِالدَّعَاءِ لِأَخْوَانِكَ بِظَهْرِ الْغَيْبِ فَإِنَّهُ يَهِيلُ الرِّزْقَ

پشت سر برادران (دینی) خود دعا کن، که این کار روزی را به طرف توسر ازی ر می کند.

بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۶۰، ح ۱۴

۶۶-لَا فَضِيلَةَ كَالْجِهَادِ ، وَلَا جِهَادَ كُمُجَاهَدَةِ الْهَوَى

فضیلتی چون جهاد نباشد و هیچ جهادی چون پیکار با هوای نفس نیست.

تحف العقول

۶۷-إِيَّاكَ وَ التَّفْرِيطَ عِنْدَ إِمْكَانِ الْفُرْصَةِ ، فَإِنَّهُ مَيْدَانٌ يَجْرِي لِأَهْلِهِ الْخُسْرَانُ

به هنگام فرصت ، از کوتاهی کردن بپرهیز ؛ زیرا این میدانی است که برای رهسپارانش زیان به بار می آورد.

تحف العقول

۶۸- مَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاِعْظًا فَإِنَّ مَوَاعِظَ النَّاسِ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُ شَيْئًا؛

هر که خداوند او را پندآموز خویش نساخته ، هرگز پندهای مردم ، او را سودی نمی دهد.

تحف العقول

۶۹- مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ بِأَهْلِهِ زَيْدٌ فِي عُمَرِهِ

هر که با خانواده خود خوش رفتار است ، عمرش بسیار خواهد بود.

تحف العقول

۷۰- شَجَرَةٌ أَصْلُهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَفَرْعُهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَأَغْصَانُهَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهَا السَّلَامُ ، وَثَمَرَتُهَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ، فَإِنَّهَا شَجَرَةُ النَّبُوءَةِ ، وَنَبْتُ الرَّحْمَةِ ، وَمِفْتَاحُ الْحِكْمَةِ ، وَمَعْدَنُ الْعِلْمِ ، وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَوْضِعُ سِرِّ اللَّهِ وَوَدِيعَتِهِ ، وَالْأَمَانَةُ الَّتِي غُرِضَتْ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ، وَحَرَمُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ ، وَبَيْتُ اللَّهِ الْعَتِيقُ وَحَرَمُهُ

درختی که ریشه آن، رسول خدا و شاخه آن، امیرالمؤمنین علی علیه السلام و نوشاخه های آن فاطمه، دخت محمد صلی الله علیه و آله و میوه های آن حسن و حسین است، درخت نبوت است که روئیده رحمت و کلید حکمت و کان معرفت و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و موضع سرّ و سپرده الهی و امانتی است که بر آسمانها و زمین عرضه شده و پردهای بزرگ خدا و بیت و حرم قدیم اوست.

الیقین : ۳۱۸ ، تفسیر فرات الکوفی : ۳۹۵ / ۵۲۷ و فيه «بیت» بدل «نبت» و «ذمته» بدل «حرمه»
وکلاهما عن زیاد بن المنذر

سایت اینترنتی گلزارنور

<http://golzarenoor.ir>